

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

307

Polityka ekonomiczna

Redaktorzy naukowi

Jerzy Sokołowski

Grażyna Węgrzyn

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redaktor Wydawnictwa: Dorota Pitulec

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Barbara Cibis

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się

na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie

wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Wrocław 2013

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-390-8

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	13
Franciszek Adamczuk , Produkty tradycyjne i regionalne i ich wykorzystanie w promocji regionu.....	15
Ewa Badzińska , Perspektywy i bariery rozwoju firm <i>spin-off</i> w Polsce.....	25
Agnieszka Baer-Nawrocka, Arkadiusz Sadowski , Polityczne i strukturalne czynniki wpływające na przemiany w rozmieszczeniu produkcji trzody chlewnej w krajach Unii Europejskiej.....	35
Agnieszka Barczak , Wykorzystanie metody programowania liniowego do oceny procesu produkcyjnego grup gospodarstw wybranych typów rolniczych.....	45
Wioletta Bieńkowska-Golasa , Odległość gmin wiejskich województwa mazowieckiego od głównych ośrodków gospodarczych a ich poziom przedsiębiorczości	56
Alicja Bonarska-Treit , Turystyka szansą rozwoju lokalnego.....	65
Agnieszka Borowska , Wykorzystanie środków w ramach krajowych programów wsparcia pszczelarstwa w Polsce.....	77
Anna Czech , Bezpieczeństwo energetyczne Polski a odnawialne źródła energii	92
Małgorzata Dolata , Pozycja konkurencyjna obszarów wiejskich Polski Wschodniej z punktu widzenia ich wyposażenia w infrastrukturę gospodarczą.....	100
Monika Fabińska , Wybrane czynniki kapitału regionalnego determinujące rozwój firm z sektora włókienniczo-odzieżowego z województwa łódzkiego	109
Mateusz Folwarski , Wynagrodzenia dyrektorów wykonawczych rady dyrektorów największych amerykańskich banków przed i po kryzysie finansowym	121
Małgorzata Fronczek , Charakter wymiany handlowej Polski z zagranicą po 1990 roku	132
Hanna Godlewska-Majkowska, Agnieszka Komor , Uwarunkowania konkurencyjności przedsiębiorstw sektora motoryzacyjnego w Polsce i w Europie	142
Marcin Gospodarowicz , Sektor mikroprzedsiębiorstw w Polsce i jego wsparcie ze środków UE w latach 2007-2011	152
Marianna Greta, Ewa Tomczak-Woźniak , Polski sektor rolny a cyfryzacja – przykład i bariery realizacji projektu wdrażającego technologie informatyczne.....	165

Sylwia Guzdek , Znaczenie instytucji otoczenia biznesu dla małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2007-2012	176
Barbara Hadryjańska , Umacnianie przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw na przykładzie sektora rolno-spożywczego	190
Sławomira Hajduk , Instrumenty ekonomiczne zarządzania przestrzenią na poziomie lokalnym	201
Mariusz Hamulczuk , Asymetria w transmisji cen w łańcuchu żywnościowym. Przykład cen drobiu w Polsce.....	212
Tomasz Holecki, Joanna Woźniak-Holecka, Agata Bocionek , Finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej osobom nieubezpieczonym na podstawie decyzji organu wykonawczego samorządu terytorialnego	224
Grażyna Karmowska , Zróżnicowanie rozwoju powiatów województwa zachodniopomorskiego.....	233
Wojciech Kisiał, Bartosz Stępiński , Analiza zróżnicowania przestrzennego absorpcji funduszy Unii Europejskiej przez samorządy terytorialne w Polsce.....	247
Joanna Kizielewicz , Polityka gospodarcza rządu i Unii Europejskiej wobec regionów nadmorskich i jej wpływ na rozwój turystyki morskiej w Polsce	257
Ewa Kołoszycz , Dochody typowych gospodarstw mlecznych w UE w 2011 roku	270
Sylwester Kozak , Efektywność zakładów ubezpieczeń na życie w Polsce w latach 2002-2011. Czy wielkość i własność zagraniczna zakładów mają znaczenie?.....	280
Mariusz Kudelko , Ocena zasadności budowy elektrowni systemowych wykorzystujących nowe złoża węgla brunatnego	292
Anetta Kuna-Marszałek , Strategie ekologiczne przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych.....	305
Piotr Laskowski , Specjalne strefy ekonomiczne jako czynnik rozwoju regionalnego na przykładzie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST- PARK”	317
Wojciech Leoński , Zewnętrzne bariery rozwoju przedsiębiorczości w Polsce..	330
Edyta Łyżwa, Olga Braziewicz-Kumor , Współpraca przedsiębiorstw przemysłowych z innymi uczestnikami rynku w zakresie działalności innowacyjnej.....	341
Agnieszka Malkowska , Strategia rozwoju Euroregionu Pomerania a budowa konkurencyjnego regionu przygranicznego.....	353
Arkadiusz Malkowski , Wschodnia granica Polski. Od peryferii i izolacji do współdziałania	363
Grażyna Mańczak , Ocena polityki proeksportowej w Polsce	373
Antoni Mickiewicz, Bartosz Mickiewicz , Analiza nakładów pracy w gospodarstwach rolnych w 2010 roku w porównaniu do 2002 roku	384

Dominika Mierzwa , Zastosowanie modelu multiplikacyjnej analizy dyskryminacji w ocenie spółdzielczych przedsiębiorstw mleczarskich.....	396
Andrzej Miszczuk , Nowe podejście do regionalnego planowania strategicznego (na przykładzie województwa podkarpackiego).....	408
Zbigniew Mongiało, Michał Świtlyk , Analiza współczynników efektywności uczelni publicznych.....	420
Anna Oleńczuk-Paszel, Monika Śpiewak-Szyjka , Gospodarowanie wojewódzkim zasobem nieruchomości a dochody województwa	431
Piotr Podsiadło , Zagadnienie pomocy publicznej dla przedsiębiorstw w sektorze rybołówstwa.....	442
Halina Powęska , Cel przekraczania granicy uczestników handlu przygranicznego a struktura towarowa transgranicznych zakupów na pograniczu polsko-ukraińskim	454
Zdzisław W. Puślecki , Nowe zjawiska we Wspólnej Polityce Rolnej Unii Europejskiej w warunkach perspektywy budżetowej na lata 2014-2020 ...	465
Bogusława Puzio-Waślawik , Samozatrudnienie w okresie spowolnienia gospodarczego w Polsce	477
Małgorzata Raczkowska , Spółdzielczość socjalna w Polsce	489
Joanna Rogalska , Świętokrzyskie jednostki samorządu terytorialnego jako beneficjenci polityki regionalnej.....	502
Iga Rudawska , Sieć jako pośrednia forma koordynacji gospodarczej na przykładzie zintegrowanej opieki zdrowotnej	513
Robert Rusielik , Determinanty efektywności technicznej produkcji żywca wołowego w Europie i na świecie w roku 2011	522
Karolina Sienkiewicz , Karta Praw Studenta a sytuacja absolwentów szkół wyższych na rynku pracy.....	534
Agnieszka Skoczyła-Tworek , Audyt jako narzędzie optymalizacji zarządzania przedsiębiorstwem w dobie kryzysu ekonomicznego	546
Katarzyna Skorupińska , Niezwiązkowe formy reprezentacji pracowników w polskim systemie stosunków przemysłowych	557
Agnieszka Słomka-Gołębiowska , Determinanty niezależności komitetu wynagrodzeń w bankach w Polsce	569
Jerzy Sokołowski , Optymalizacja wyboru oferty turystycznej przez klienta przy wykorzystaniu portalu internetowego holidaycheck	581
Małgorzata Sosińska-Wit, Karolina Gałązka , Ocena stopnia wykorzystania pomocy publicznej przez przedsiębiorstwa województwa lubelskiego na podstawie wyników badań ankietowych	590
Marcin Stępień , Elementy zasad podatkowych w aspekcie polskiego systemu podatkowego.....	602
Maciej Szczepankiewicz , Potencjał innowacyjny polskich parlamentarzystów.....	612

Magdalena Ślebocka, Aneta Tylman , Rola funduszy unijnych w finansowaniu zrównoważonego rozwoju na przykładzie gmin województwa łódzkiego	623
Arkadiusz Świadek, Katarzyna Szopik-Depczyńska , Aktywność innowacyjna a wielkość przedsiębiorstw w systemie przemysłowym małopolski	633
Dariusz Urban , Gospodarka polska jako miejsce inwestycji z perspektywy wybranych państwowych funduszy majątkowych – przyczynek do badań empirycznych.....	644
Piotr Urbanek , Polityka wynagradzania kadry kierowniczej w polskich bankach publicznych na przykładzie spółek indeksu WIG20	654
Adam Wasilewski , Użytki rolne a rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej w Polsce	667
Anetta Waśniewska , Aktywność społeczna i ekonomiczna stowarzyszeń i fundacji – wybrane zagadnienia na podstawie przeprowadzonych badań	678
Marek Wigier , Sytuacja ekonomiczna przetwórstwa spożywczego w Polsce w okresie członkostwa w UE – stan i perspektywy.....	688
Edward Wiśniewski , Efekty skali w funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego na przykładzie gmin województwa zachodniopomorskiego	700
Urszula Zagóra-Jonszta , Ruch spółdzielczy i działalność Franciszka Stefczyka	710
Katarzyna Żak , Diagnoza poziomu innowacyjności polskiej gospodarki.....	721

Summaries

Franciszek Adamczuk , Usage of traditional and regional products in the region's promotion.....	24
Ewa Badzińska , Prospects and barriers to the development of <i>spin-off</i> companies in Poland	34
Agnieszka Baer-Nawrocka, Arkadiusz Sadowski , Political and structural factors affecting the changes in the distribution of pig production in the European Union countries	44
Agnieszka Barczak , The use of the linear programming method to assess the production process of groups of farms of some chosen agricultural types.	55
Wioletta Bieńkowska-Gołas , Distance of rural communities in Mazovian Voivodeship from the main economic centres and their level of entrepreneurship	64
Alicja Bonarska-Treit , Tourism as a chance for local development.....	76
Agnieszka Borowska , The use of funds under National Programmes for the Support of Apiculture in Poland	91
Anna Czech , Polish energy security and renewable energy sources	99

Malgorzata Dolata , Competitive position of East Poland rural areas from the point of view of economic infrastructure equipment.....	108
Monika Fabiańska , Selected factors of the regional capital determining investment decisions of the companies from the textile and clothing sector from Łódź Voivodeship.....	120
Mateusz Folwarski , Remuneration of executive directors of board of directors of the biggest American banks before and after the financial crisis	131
Malgorzata Fronczek , Character of the Polish foreign trade after 1990	141
Hanna Godlewska-Majkowska, Agnieszka Komor , Conditioning of automotive sector enterprises competitiveness in Poland and in Europe.....	151
Marcin Gospodarowicz , Microenterprises in Poland and their support from EU funds in the years 2007-2011.....	164
Marianna Greta, Ewa Tomczak-Woźniak , Polish agriculture sector vs. digitization – example and barriers of the computer technologies implementing project realization	175
Sylwia Guzdek , The importance of business environment for small and medium-sized enterprises in 2007-2012.....	189
Barbara Hadryjańska , Strengthening the competitive advantage of companies on the example of the agri-food sector.....	200
Sławomira Hajduk , Economic instruments of space management on the local level.....	211
Mariusz Hamulczuk , Asymmetric price transmission along the food chain. Example of poultry prices in Poland	223
Tomasz Holecki, Joanna Woźniak-Holecka, Agata Bocionek , Financing health care services for uninsured individuals under a decision of the executive body of the local government.....	232
Grażyna Karmowska , Differences in the development of poviats of West Pomeranian Voivodeship	246
Wojciech Kisiał, Bartosz Stępiński , Spatial differences in the absorption of EU funds by the regional and local governments in Poland.....	256
Joanna Kizielewicz , Economic policy of the government and the European Union towards coastal regions and its influence upon the development of maritime tourism in Poland	269
Ewa Kołoszycz , Income of typical dairy farms in the European Union in 2011.....	279
Sylwester Kozak , Efficiency of life insurance companies in Poland in the years 2002-2011. Do size and foreign ownership matter?.....	291
Mariusz Kudelko , Assessment of building of power plants using new lignite deposits – a systems approach.....	304
Anetta Kuna-Marszałek , Environmental strategies of enterprises on the international markets	316

Piotr Laskowski , Special economic zones as a factor of regional development based on Wałbrzych Special Economic Zone “INVEST-PARK”.	329
Wojciech Leoński , External barriers to the development of entrepreneurship in Poland	340
Edyta Łyżwa, Olga Braziewicz-Kumor , Cooperation of industrial enterprises with other market participants in terms of innovative activity.....	352
Agnieszka Malkowska , Strategy for the development of Pomerania Euro-region and building of competitive border region	362
Arkadiusz Malkowski , The eastern border of Poland from outskirts and isolation to co-operation	372
Grażyna Mańczak , Pro-export policy assessment in Poland.....	383
Antoni Mickiewicz, Bartosz Mickiewicz , Analysis of labour output in agricultural farms in 2010 in comparison to 2002.....	395
Dominika Mierzwa , Application of multiplication analysis of discrimination to the evaluation of cooperative dairy companies	407
Andrzej Miszczuk , New approach the regional strategic planning (as an example of Podkarpackie Voivodeship)	419
Zbigniew Mongiało, Michał Świtłyk , Analysis of efficiency coefficients of public universities	430
Anna Oleńczuk-Paszal, Monika Śpiewak-Szyjka , Voivodeship real estate management vs. voivodeship revenue	441
Piotr Podsiadło , State aid for fishing industry companies.....	453
Halina Powęska , The purpose of crossing the border by cross-border traders and the commodity structure of cross-border purchasing in the Polish-Ukrainian border region.....	464
Zdzisław W. Puślecki , New phenomena in the Common Agricultural Policy of the European Union in the conditions of a budgetary perspective for the years 2014-2020.....	476
Bogusława Puzio-Waślawik , Self-employment during the economic slowdown in Poland	488
Małgorzata Raczkowska , Social cooperative movement in Poland.....	501
Joanna Rogalska , Świętokrzyskie local government units as beneficiaries of regional policy	512
Iga Rudawska , Network as an intermediate form of economic coordination on the example of integrated healthcare	521
Robert Rusielik , Determinants of technical efficiency of beef production in Europe and in the world in 2011.....	533
Karolina Sienkiewicz , Consequences of signing Student’s Law Card for university graduates	545
Agnieszka Skoczyła-Tworek , Audit as a tool for optimization of company management in the current economic crisis.....	556

Katarzyna Skorupińska , Non-trade union forms of employee representation in the Polish system of industrial relations	568
Agnieszka Słomka-Gołębiowska , Determinants of compensation committee independence in banks in Poland.....	580
Jerzy Sokółowski , Optimization of tourist offer selection by using Internet portal HolidayCheck.....	589
Małgorzata Sosińska-Wit, Karolina Gałązka , Assessment of the use of public assistance by companies in Lublin Voivodeship based on survey results	601
Marcin Stępień , Elements of tax rules in the context of the Polish tax system	611
Maciej Szczepankiewicz , Polish parliamentarians' innovation potential.....	622
Magdalena Ślebocka, Aneta Tylman , The role of EU funds in the financing of sustainable development on the example of Łódź Voivodeship municipalities	632
Arkadiusz Świadek, Katarzyna Szopik-Depczyńska , The impact of enterprises' size on regional innovation systems – Małopolskie case	643
Dariusz Urban , Polish economy as a place of investment from the perspective of selected sovereign wealth funds – a contribution to the empirical analyses.....	653
Piotr Urbanek , Executive remuneration policy in the Polish public banks on the example of WIG20 companies.....	666
Adam Wasilewski , Arable land and the development of non-agricultural economic activity in Poland.....	677
Anetta Waśniewska , Social and economic activity of associations and foundations – selected problems based on research.....	687
Marek Wigier , Food processing in Poland in the times of EU membership – condition and perspective	699
Edward Wiśniewski , Economies of scale in the operation of local government units on the example of communities of Western Pomerania.....	709
Urszula Zagóra-Jonszta , Cooperative movement and activities of Franciszek Stefczyk	720
Katarzyna Żak , Diagnosis of the innovation level of Polish economy	732

Piotr Laskowski

Wałbrzyska Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości

SPECJALNE STREFY EKONOMICZNE JAKO CZYNNIK ROZWOJU REGIONALNEGO NA PRZYKŁADZIE WAŁBRZYSKIEJ SPECJALNEJ STREFY EKONOMICZNEJ „INVEST-PARK”

Streszczenie: Zapoczątkowane w latach 90. XX w. zmiany w polskiej gospodarce wykreowały instrument gospodarczy, za który należy uznać specjalne strefy ekonomiczne, pozwalający władzy centralnej udzielić wsparcia władzy lokalnej bez bezpośredniego angażowania środków z budżetu państwa. Pierwotne założenie dotyczące powołania do życia SSE miało na celu zwiększenie inwestycji i ożywienie gospodarcze w wybranych lokalizacjach, jednakże z biegiem czasu (co było wynikiem dostosowania regulacji do potrzeb inwestorów) strefy „rozproszyły się” po całej Polsce. Można stwierdzić, iż obecnie są one postrzegane jako skuteczna forma wsparcia przedsiębiorców, a ich funkcjonowanie przyczyniło się do poprawy makroekonomicznych wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego. Celem artykułu jest ocena wpływu SSE w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK”, na rozwój lokalny oraz ocena perspektyw ich dalszego funkcjonowania.

Słowa kluczowe: specjalne strefy ekonomiczne, rozwój społeczno-gospodarczy, rozwój regionalny.

1. Wstęp

Wśród ekonomistów trwa spór, jak reagować¹ na problemy dotyczące gospodarki współczesnego świata, których źródła nie do końca są rozpoznane. Poszczególne państwa starają się w takich warunkach poszukiwać określonych podstaw instytucjonalnych i warunków ekonomiczno-prawnych umożliwiających wzrost konkurencyjności ich gospodarek. Dzięki określonym instrumentom gospodarki rynkowej państwo może stymulować pozytywne procesy wzmocnienia owej konkurencyjności i jednocześnie ograniczać negatywne skutki. Spośród narzędzi decydujących

---

¹ Ten od dawna istniejący spór (czy oddziaływać aktywnie, czy też pozostawić wszystko wolnemu rynkowi) nabiera jednak innego znaczenia, gdy uświadomimy sobie, iż w globalnej gospodarce pojawiają się mechanizmy i instytucje, na które nie można reagować w taki sposób jak w przeszłości.

o rozwoju gospodarczym wymieniń należy rozwiązania istniejące w specjalnych strefach ekonomicznych (SSE). Strefy takie, a także obszary o podobnych cechach, są tworzone w wielu państwach², ponieważ inne sposoby pozyskiwania inwestycji okazały się mało skuteczne. Funkcjonowanie SSE zakłada ułatwienia dla inwestorów, co powinno się przekładać na wzrost dochodów, płynność finansową przedsiębiorców oraz, co istotne, korzyści dla regionu, w którym funkcjonuje specjalna strefa ekonomiczna.

Nawiązanie współpracy z lokalnym biznesem oraz korzystanie z zasobów pracowniczych regionu z założenia ma wspierać rozwój gospodarczy miejscowości położonych w obszarze. Jest to istotne w kontekście przeprowadzonej pod koniec lat 90. ubiegłego stulecia reformy administracyjnej, która stworzyła w Polsce nową sytuację w zakresie rozdziału kompetencji pomiędzy władzę centralną a samorządy. Bardzo znaczna część odpowiedzialności i uprawnień dotyczących rozwoju gmin, powiatów i województw spadła na władze samorządowe, a swoistym symbolem dokonujących się przemian było wprowadzenie do słownika samorządowców bardzo często używanego obecnie określenia rozwoju lokalnego.

2. Specjalne strefy ekonomiczne jako instrument rozwoju regionalnego

W pierwszej połowie lat 90. Polska, rezygnując z centralnej gospodarki, stała się jednym z wielu krajów zmuszonych do działania na konkurencyjnym rynku. Sporo regionów bez większych przeszkód zdołało sprostać narzuconym nowym warunkom ekonomicznym (regiony posiadające bogatą strukturę ekonomiczną), jednak w wielu pozostałych wystąpiły negatywne skutki wdrażanych reform³. Jednym ze sposobów aktywizacji gospodarczej regionów i poprawy ich pozycji konkurencyjnej jest tworzenie określonych przywilejów na obszarach, których rozwój postanowiliśmy wspierać. W proces taki doskonale wpisuje się koncepcja specjalnych stref ekonomicznych jako instrumentu zwalczania niewygodnych skutków transformacji publiczno-gospodarczej. Powstanie specjalnych stref ekonomicznych w Polsce miało doprowadzić do przyciągnięcia inwestycji zagranicznych na najbardziej zagrożone ubóstwem tereny oraz wykorzystania już istniejących rozwiązań technicznych i technologicznych, a także zagospodarowania niewykorzystanego majątku przemysłowego⁴.

---

² Zob. D. Sobol, *Spółki zarządzające specjalnymi strefami ekonomicznymi w Polsce*, [w:] P. Maśloch, M.J. Stankiewicz (red.), *Zarządzanie w XXI wieku. Kierunki zmian*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej, Toruń 2010, s. 257-258

³ W. Cieśliewicz, *Wpływ polityki regionalnej państwa na lokalizację inwestycji – przypadek specjalnych stref ekonomicznych w Polsce*, [w:] J. Sokołowski, M. Sosnowski (red.), *Polityka ekonomiczna*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2011, s. 131-132.

⁴ Pojawienie się w Polsce specjalnych stref ekonomicznych jako instrumentu polityki regionalnej było związane z potrzebą aktywnego stymulowania rozwoju poszczególnych regionów poprzez nakierowanie na ich obszar nowych inwestycji. Z tego punktu widzenia specjalne strefy ekonomiczne muszą

Z perspektywy minionych lat można się pokusić o stwierdzenie, iż główną ideą tworzenia SSE⁵ było dążenie do złagodzenia strukturalnego bezrobocia w wybranych regionach kraju poprzez skierowanie tam nowych inwestycji dzięki zastosowaniu pakietu zachęt finansowych. W momencie tworzenia stref wydawało się, że atrakcyjne wsparcie finansowe będzie wystarczającą zachętą do lokowania tam inwestycji. Zakładano, że środki uzyskane ze sprzedaży atrakcyjnych działek posłużą do przygotowania gruntów pozbawionych infrastruktury, które znajdą nabywców w drugiej kolejności. Przyjmuje się, iż głównymi celami utworzenia specjalnych stref ekonomicznych były⁶:

- tworzenie miejsc pracy w regionach o wysokim bezrobociu strukturalnym,
- przełamywanie monokultury przemysłu i dywersyfikacja struktury produkcji w poszczególnych regionach,
- aktywizacja w stosunku do otoczenia poza strefą, nawiązywanie związków kooperacyjnych z polskimi dostawcami spoza strefy,
- generowanie wzrostu PKB w poszczególnych regionach,
- zapewnienie wpływów z tytułu podatku VAT oraz wzrostu dochodów z innych świadczeń,
- wspomaganie lokalnej infrastruktury technicznej,
- ograniczenie wydatków budżetowych przeznaczanych na wypłaty zasiłków dla bezrobotnych, którzy znajdą zatrudnienie w specjalnych strefach ekonomicznych.

Podstawowym „impulsem” podejmowania przez inwestorów decyzji o rozpoczęciu działalności gospodarczej na obszarach specjalnych stref ekonomicznych jest możliwość korzystania z pomocy publicznej⁷. Poziom oferowanej pomocy uzależniony został od dwóch czynników. Pierwszym jest maksymalna intensywność pomocy przewidzianej dla danego obszaru, drugi zaś to wielkość kosztów, jakie mogą zostać uznane za kwalifikujące się do objęcia pomocą publiczną. W przypadku województw: lubelskiego, podkarpackiego, warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, opolskiego, świętokrzyskiego, małopolskiego, lubuskiego, łódzkiego i kujawsko-pomorskiego inwestorzy mogą liczyć na 50% maksymalnej wysokości wsparcia, pozostałe województwa na 40%, a inwestorzy lokujący kapitał w Warszawie muszą liczyć się z pułapem na poziomie 30%⁸.

---

być traktowane jako wyraz interwencjonizmu państwa, którego założonym efektem ma być wyrównanie dysproporcji w rozwoju poszczególnych regionów poprzez aktywne wpływanie na uwarunkowania gospodarcze i społeczne. Rola władz centralnych w kreowaniu oczekiwanego środowiska społeczno-gospodarczego regionu wynika z przyjętego modelu współpracy z władzami regionalnymi i samorządem terytorialnym oraz dopuszczalnego zakresu interwencji w system wolnorynkowy.

⁵ Zasady i tryb ustanowienia specjalnych stref ekonomicznych zostały określone w Ustawie z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (DzU 1994, nr 123, poz. 600).

⁶ P. Laskowski, *Specjalne strefy ekonomiczne jako podmioty wspierające rozwój lokalny*, Zeszyt Naukowy nr 34, Wydawnictwo Politechniki Świętokrzyskiej, Kielce 2006, s. 134.

⁷ A.A. Ambroziak, *Efekty funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych w Polsce*, Zeszyty Naukowe Kolegium Gospodarki Światowej 24, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2009, s. 114.

⁸ C. Pilarska, *Specjalne strefy ekonomiczne w Polsce*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków 2009, s. 14-16.

W chwili obecnej na terenie Polski funkcjonuje 14 specjalnych stref ekonomicznych⁹, różniących się pod względem powierzchni, lokalizacji, charakteru, warunków zagospodarowania i infrastruktury drogowej, technicznej, telekomunikacyjnej. Na koniec 2011 r. obszar stref obejmował łącznie 15045,79 ha, z którego zagospodarowano grunty o powierzchni 9183,76 ha. Uśredniony stopień zagospodarowania stref wynosił ponad 61%, jednakże spore zaniepokojenie może budzić fakt, iż strefa legnicka pozyskała inwestorów na zaledwie 27,05% oferowanych gruntów¹⁰. Rozpatrując funkcjonowanie SSE w ramach układu lokalnego i regionalnego, a więc odnosząc ich wpływ do zmian wywoływanych ich powstaniem na rynku lokalnym i regionalnym, można wyróżnić trzy praktyczne skutki dla lokalnego środowiska gospodarczego. Są to¹¹:

- efekt biegu jałowego (pożądane zmiany nastąpiłyby również bez istnienia strefy),
- efekt substytucji (w rezultacie podjęcia działalności gospodarczej przez dany podmiot następuje zaprzestanie lub znaczne ograniczenie prowadzonej działalności w dotychczasowym miejscu),
- efekt wypierania (związany jest ze znaczną nierównowagą w kosztach prowadzonej działalności przez inwestorów w specjalnych strefach ekonomicznych oraz w pozostałej części kraju).

Problematyka poziomu i tempa rozwoju społecznego i gospodarczego oraz czynników wpływających na rozwój regionu jest zagadnieniem poruszonym regularnie w wielu publikacjach, natomiast oddziaływanie specjalnych stref ekonomicznych na rozwój regionalny – zdecydowanie rzadziej. Dyskusja o zintegrowanym podejściu do polityki rozwoju regionalnego, której składowe stanowią politykę społeczną i gospodarczą, wynika z chęci poprawy efektywności realizacji tej polityki. W kształtowaniu koncepcji polityki, która będzie dotyczyć działań przenikających do systemu społecznego i gospodarczego regionu, należy wykorzystywać potencjał

---

⁹ Pierwsza specjalna strefa ekonomiczna w Polsce powstała jesienią 1995 roku w Mielcu na terenie należącym do Wytworni Sprzętu Komunikacyjnego „PZL-Mielec”. Wkrótce potem w roku 1996 zostały utworzone kolejne dwie strefy: w Katowicach i na Suwalszczyźnie, natomiast rok 1997 okazał się czasem wielkiego urodzaju w SSE, powstało ich wówczas 14 (w kwietniu ustanowiono strefy: legnicką, łódzką i wałbrzyską, a jesienią 9 następnich: kostrzyńsko-słubicką, słupską, tarnobrzeską, starachowicką, tczewska, warmińsko-mazurską, częstochowską, żarnowiecką i kamiennogórską oraz dwa technoparki w Krakowie i w Modlinie). W roku 2001 likwidacji uległy częstochowska SSE oraz Technopark Modlin, w których nie ulokował się żaden inwestor, natomiast strefy z Żarnowcu i Tczewie zostały połączone w jeden obszar, tworząc Pomorską Specjalną Strefę Ekonomiczną.

¹⁰ Szerzej: Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych. Stan na 31 grudnia 2011, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa maj 2012.

¹¹ Szerzej: W. Wojtasik, *Specjalne Strefy Ekonomiczne w perspektywie transformacji systemowej i przeksztalczeń regionalnych w Polsce*, [w:] M. Kolczyński, W. Wojtasik, *Innowacyjne i społeczne oddziaływanie specjalnych stref ekonomicznych i klastrów w Polsce*, Towarzystwo Inicjatyw Naukowych, Katowice 2010, s. 49.

wewnętrzny, jak i zewnętrzny regionu. Rozwój regionalny ma charakter integralny, a zatem można określić jego wymiar¹²:

- gospodarczy (dotyczy procesów rozwoju bazy ekonomicznej regionów),
- infrastrukturalny i techniczny (obejmuje rozwój systemów infrastruktury w różnych dziedzinach),
- środowiskowy (w zakresie zmiany w środowisku przyrodniczym i w infrastrukturze służącej jego ochronie),
- przestrzenny (nowe formy zagospodarowania przestrzennego oraz zmiany w dotychczas obowiązującym zagospodarowaniu przestrzennym),
- społeczno-kulturowy (obejmujący procesy zmian demograficznych i społecznych oraz zmian w środowisku kulturowym).

Obserwując przemiany samorządu terytorialnego w Polsce (w aspekcie procesów zarządczych), można stwierdzić, iż coraz częściej staje się on kreatorem zmian, a nie wyłącznie ich biernym obserwatorem i odbiorcą. Taka postawa implikuje konieczność budowania strategii rozwoju pozwalającej zapewnić trwałą i zrównoważony rozwój oraz umiejscawia samorząd jako aktywnego uczestnika gry konkurencyjnej. Proces zarządzania¹³ w jednostkach samorządu terytorialnego realizowany jest przez władze publiczne, które stanowią ośrodek decyzyjny realizujący zadania własne oraz ponoszący odpowiedzialność za przebieg procesu zarządzania, rozumianego jako planowanie i wybór celów rozwoju i zadań realizacyjnych, następnie wdrażanie przyjętych ustaleń oraz monitorowanie i kontrola wykonania przyjętych postanowień. Takie ujęcie procesu pozwala określić jego cechy, wśród których najważniejsze to¹⁴:

- kompleksowość w podejściu do problemów rozwoju poprzez współzależne ujmowanie wymiaru społecznego, ekonomicznego, środowiskowego, przestrzennego i kulturowego,
- traktowanie jednostki samorządu terytorialnego jako części otoczenia,
- orientacja na przyszłość,
- orientacja na wyniki,
- przestrzeganie zasad racjonalnego działania,
- sukcesywne wdrażanie w życie zasady zrównoważonego rozwoju.

---

¹² F. Kuźnik, *Regionalne i lokalne aspekty rozwoju społecznego*, [w:] A. Frączkiewicz-Wronka (red.), *Zarządzanie publiczne w lokalnej polityce społecznej*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, Warszawa 2007, s. 23.

¹³ Zarządzanie jednostką samorządu terytorialnego ma charakter informacyjno-decyzyjny, gdyż: odwołuje się do pracy kierowniczej i zespołowej, jest systemem zachowań zgodnych z określonymi i przyjętymi do realizacji celami oraz opiera się na koordynacji działań różnych podmiotów.

¹⁴ M. Ziółkowski, *Zarządzanie strategiczne w polskim samorządzie terytorialnym*, [w:] A. Zalewski (red.), *Nowe zarządzanie publiczne w polskim samorządzie terytorialnym*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2005, s. 103

Można zatem pokusić się o stwierdzenie, iż specjalna strefa ekonomiczna będzie przynosiła oczekiwane efekty, jeżeli zachęci do inwestycji podmiot o odpowiednim profilu branżowym, który dodatkowo będzie cechował się odpowiednim rozmiarem oraz zdolnością do podejmowania współpracy z otoczeniem¹⁵.

3. Charakterystyka Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej

Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „INVEST-PARK”¹⁶ została ustanowiona w 1997 r. Rozporządzeniem Rady Ministrów¹⁷ i według obowiązujących przepisów swą działalność może prowadzić do 31 grudnia 2020 roku. Obecnie WSSE „INVEST-PARK” zajmuje obszar o powierzchni 2073,72 ha i składa się z 41 podstref (swoim obszarem obejmuje województwa: dolnośląskie, opolskie, wielkopolskie oraz lubuskie). Lokalizacja podstref została zaprezentowana w tab. 1.

Organem zarządzającym strefą wałbrzyską jest Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „INVEST-PARK” Sp. z o.o. z siedzibą w Wałbrzychu¹⁸. Głównymi udziałowcami Spółki WSSE „INVEST-PARK” są: Skarb Państwa, który posiada decydującą liczbę głosów (78,99%), gminy, na terenie których znajdują się podstrefy, instytucje finansowe (banki) oraz agencje rządowe, wśród nich Agencja Rozwoju Przemysłu SA.

Tabela 1. Lokalizacja podstref Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK”

Lp.	Województwo	Podstrefa
1	Dolnośląskie	Wałbrzych, Nowa Ruda, Kłodzko, Dzierżoniów, Jelcz-Laskowice, Kudowa Zdrój Świdnica, Wrocław, Oława, Strzelin, Strzegom Brzeg Dolny, Bolesławiec, Piława Górna, Wiązów Wołów, Ząbkowice Śląskie, Syców, Świebodzice, Bielawa, Bystrzyca Kłodzka, Twardogóra, Góra, Oleśnica, Żarów
2	Opolskie	Opole, Nysa, Namysłów, Praszka, Kluczbork, Skarbimierz, Prudnik
3	Wielkopolskie	Krotoszyn, Rawicz, Śrem, Leszno, Września, Kościan, Jarocin, Kalisz
4	Lubuskie	Szprotawa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z WSSE.

¹⁵ Polityka tworzenia stref ekonomicznych w Polsce dowiodła, że są one ważnym elementem kształtującym konkurencyjność wewnętrzną poszczególnych regionów oraz zewnętrzną Polski. Wydaje się jednak, iż do tej pory zbyt małą uwagę zwracano na profilowanie napływu nowych inwestycji ze względu na branże (zgodnie z potrzebami modernizacyjnymi gospodarek regionalnych) oraz wielkość pożądanых inwestycji.

¹⁶ W artykule będzie zamiennie stosowana nazwa skrócona, tj. WSSE „INVEST-PARK”.

¹⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 1997 r. w sprawie ustanowienia Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (DzU 1997, nr 46, poz. 290).

¹⁸ Wybór podmiotu prawa handlowego, jako jedynej formy zarządzającego strefą, gwarantuje jasne zdefiniowanie praw i obowiązków podmiotów zaangażowanych w projekt, odpowiednią ochronę praw uczestników projektu, przejrzystość relacji między stronami, a także klarowność relacji finansowych. Spełnienie tych warunków umożliwi przyciągnięcie do stref silnych partnerów czy inwestorów, którzy zagwarantują sukces przedsięwzięcia.

Tereny, jakie oferuje Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna „INVEST-PARK”, pozwalają prowadzić większość rodzajów działalności produkcyjnej, jak również część usług (transportowe, magazynowe). Przedsiębiorcom chcącym prowadzić działalność gospodarczą na terenie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej proponowane są obszary niezabudowane typu *greenfield*, które mają korzystną koniunkturę wewnątrz podstref¹⁹, jak i dobrą komunikację z największymi ośrodkami przemysłowymi w Polsce i w Europie. Tereny te posiadają również sieć infrastruktury technicznej, a także łatwy dostęp do wykwalifikowanej kadry pracowniczey, co pozwala inwestorom na dynamiczny rozwój. Dodatkowym atutem są niewątpliwie możliwe do uzyskania przez inwestorów ulgi podatkowe oraz inne zachęty²⁰.

Swoje inwestycje na terenie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” ulokowało ponad 200 przedsiębiorców z całego świata²¹. Przyglądając się inwestycjom według kraju pochodzenia (co zaprezentowano na rys. 1), możemy wyróżnić trzy kraje, których zainwestowany kapitał w WSSE jest znaczny, tj. Japonię, Szwecję oraz Stany Zjednoczone.

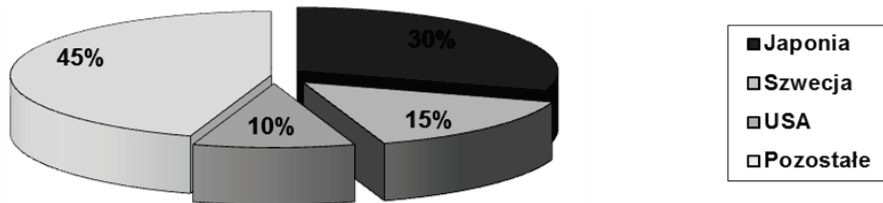
¹⁹ Powiększanie się obszaru oraz atrakcyjne warunki inwestycyjne na terenie specjalnej strefy ekonomicznej w powiązaniu z istniejącym rynkiem pracy, potencjałem gospodarczym regionu oraz z korzystną lokalizacją gwarantuje oczekiwaną przez inwestorów dynamikę rozwoju. Przedsiębiorcy inwestujący w WSSE mogą liczyć również na przychyłność władz lokalnych oraz fachową pomoc ze strony Spółki zarządzającej strefą.

²⁰ Inwestujący w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej mogą otrzymać pomoc publiczną w wysokości do 40% w województwie dolnośląskim i wielkopolskim albo do 50% w województwach opolskim i lubuskim kosztów inwestycji kwalifikujących się do objęcia pomocą lub dwuletnich kosztów pracy nowo zatrudnionych pracowników, z wyłączeniem przedsiębiorców prowadzących działalność w sektorze transportu. W przypadku małych przedsiębiorców intensywność pomocy publicznej podwyższona jest o 20 punktów procentowych, natomiast w przypadku średnich przedsiębiorców intensywność pomocy publicznej podwyższona jest o 10 punktów procentowych.

²¹ Wśród nich znajdują się takie wiodące firmy, jak:

- TOYOTA MOTOR MANUFACTURING POLAND Sp. z o.o. (skrzynie przekładniowe do samochodów Toyota),
- CERSANIT III SA (płytki ceramiczne, armatura sanitarna),
- FAURECIA WAŁBRZYCH SA (metalowe komponenty siedzeń samochodowych),
- NSK Steering Systems Europe (Polska) Sp. z o.o. (przekładnie kierownicze),
- GENERAL ELECTRIC Power Controls Polska Sp. z o.o. (elektryczna aparatura rozdzielcza i sterownicza niskiego napięcia),
- HENKEL POLSKA Sp. z o.o. (materiały budowlane),
- ELECTROLUX Poland Sp. z (sprzęt elektryczny, sprzęt gospodarstwa domowego),
- ORION Sp. z o.o. (piany poliuretanowe i kleje dla budownictwa),
- RONAL – POLSKA Sp. z o.o. (felgi aluminiowe),
- KRAFT FOODS POLSKA CONFECTIONERY PRODUCTION Sp. z o.o. (wyroby czekoladowe),
- COLGATE-PALMOLIVE MANUFACTURING (POLAND) Sp. z o.o. (preparaty do higieny jamy ustnej),
- KAMEX Sp. z o.o. (siłowniki, urządzenia dźwigowe i chwytaaki),
- VASCO DOORS Sp. z o.o. (drzwi wewnętrzne),
- MTM INDUSTRIES Sp. z o.o. (elektroniczne obwody drukowane).

Rys. 1. Struktura kapitału zainwestowanego w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych (stan na 31 grudnia 2011).

Firmy działające w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej reprezentują wiele branż wytwarzających produkty o zróżnicowanym poziomie zaawansowania technologicznego i przetwórczego. W pierwszych latach funkcjonowania strefy większość zezwoleń dotyczyła działalności gospodarczej bezpośrednio lub pośrednio związanej z przemysłem motoryzacyjnym. Obecnie możemy zauważyć wzrost inwestycji w branżach sprzętu gospodarstwa domowego oraz produkcji tworzyw sztucznych (plasują się odpowiednio na drugim i trzecim miejscu struktury branżowej w WSSE „INVEST-PARK”).

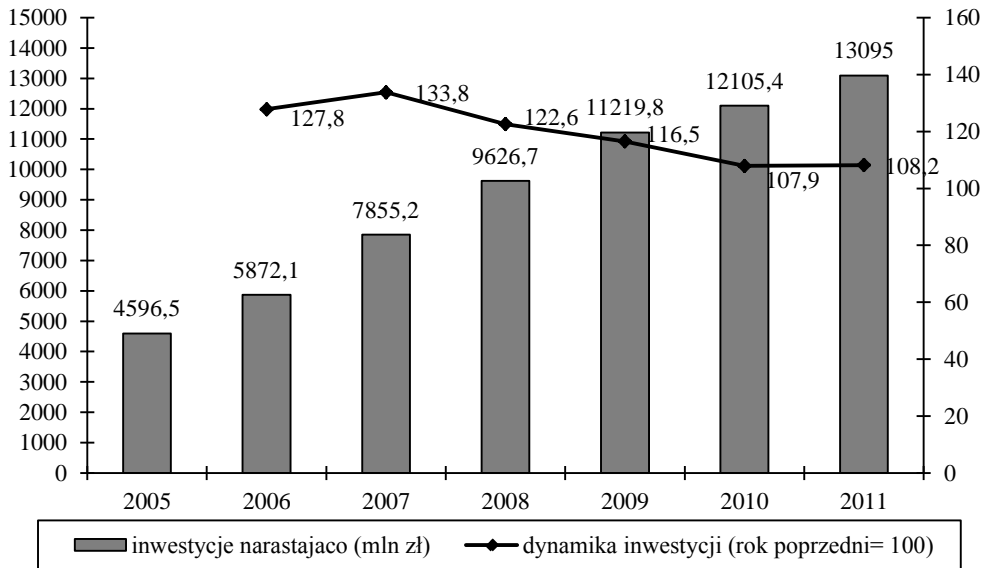
4. Wpływ Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST- PARK” na rozwój regionalny

Skuteczność działania SSE w Polsce można ocenić, dokonując analizy parametrów odzwierciedlających zagospodarowanie obszaru stref, poniesione nakłady inwestycyjne oraz utworzone czy też utrzymane miejsca pracy.

Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna znajduje się w czołówce, jeżeli chodzi o nakłady inwestycyjne dokonane przez inwestorów. Oznacza to, że przyciągnęła ona przedsiębiorców charakteryzujących się innowacyjnością technologiczną. Analizę dynamiki nakładów inwestycyjnych dokonywanych przez inwestorów Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” w okresie 2005-2011 przedstawiono na rys. 2.

Do końca 2011 r. przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” ponieśli nakłady inwestycyjne w wysokości ponad 13 mld zł, co stanowi wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 8%. Tempo rozwoju inwestycji również nieznacznie wzrosło – o 0,3% w porównaniu z relacją 2010/2009.

Wpływ WSSE „INVEST-PARK” na rynek pracy przejawia się najwyraźniej w postaci nowo utworzonych miejsc pracy oraz we wzroście zatrudnienia. W celu zbadania tego zjawiska sporządzono tab. 2, ukazującą zmiany w zatrudnieniu w WSSE w latach 2005-2011.

Rys. 2. Dynamika nakładów inwestycyjnych inwestorów WSSE „INVEST-PARK” w latach 2005-2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów Ministerstwa Gospodarki o SSE z lat 2006-2012.

Tabela 2. Analiza miejsc pracy w WSSE „INVEST-PARK” w latach 2005-2011

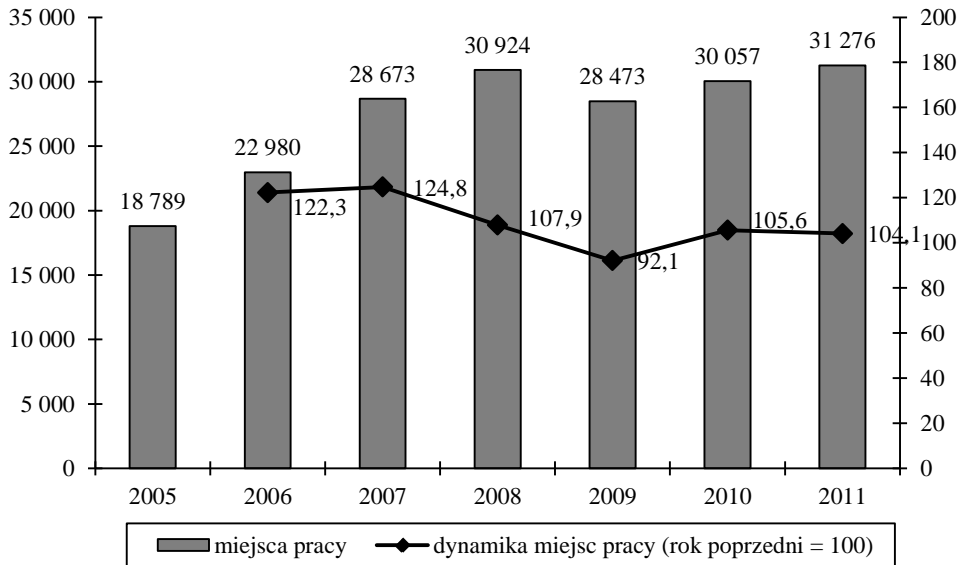
Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Miejsca pracy ogółem	18 789	22 980	28 673	30 924	28 473	30 057	31 276
w tym:							
nowe miejsca pracy	11 304	15 055	20 164	21 638	18 929	22 512	24 520
utrzymane miejsca pracy	7 485	7 925	8 509	9 286	9 544	7 545	6 756

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów Ministerstwa Gospodarki o SSE z lat 2006-2012.

Inwestorzy działający na terenie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST- PARK” na dzień 31 grudnia 2011 r. zapewniali łącznie ponad 31 tys. miejsc pracy, z czego 78% to nowo utworzone miejsca pracy przez inwestorów po uzyskaniu zezwolenia na prowadzenie działalności na terenie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Liczba miejsc pracy w 2011 r. wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o ok. 4%. Analizując dynamikę wzrostu nowych miejsc pracy, którą przedstawiono na rys. 3, można wyraźnie dostrzec efekt kryzysu. Po dobrej koniunkturze w latach 2006-2007 w kolejnym roku obniżyła się dynamika zatrudnienia, w roku 2009 zaś odnotowano spadek liczby nowych miejsc pracy o ok. 2700 w stosunku do roku 2008. Od 2010 r. ponownie obserwuje się wzrost liczby nowych miejsc pracy, ale o mniejszej dynamice niż w latach 2006-2007. Efekty funkcjonowania Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej możemy zbadać również po-

przez określenie efektywności gospodarczej jednego hektara powierzchni, co przedstawiono w tab. 3. Z danych tab. 3 możemy odczytać, iż w zakresie nakładów inwestycyjnych utrzymuje się trend wzrostowy, natomiast w obszarze miejsc pracy utrzymuje się podobny poziom, tj. 30 na 1 ha.

Na podstawie powyższych danych można pokusić się o stwierdzenie, iż WSSE „INVEST-PARK” jest nadal pożądanym czynnikiem przyciągania nowych inwesty-

Rys. 3. Dynamika zatrudnienia w WSSE „INVEST-PARK” w latach 2005-2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów Ministerstwa Gospodarki o SSE z lat 2006-2012.

Tabela 3. Efekty funkcjonowania WSSE „INVEST-PARK” w przeliczeniu na 1 ha zagospodarowania terenu

Rok	Nakłady inwestycyjne na 1 ha (mln zł)	Miejsca pracy na 1 ha
2005	7,7	32
2006	7,40	29
2007	8,49	31
2008	9,34	30
2009	10,64	27
2010	12,07	30
2011	11,74	28

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów Ministerstwa Gospodarki o SSE z lat 2006-2012.

cji oraz efektywnym instrumentem polityki regionalnej. Musimy jednak pamiętać, iż Strefa powinna ciągle ewoluować i przyciągać nowych inwestorów w celu rozbudowy zakresu swojej działalności.

5. Podsumowanie

Specjalne strefy ekonomiczne jako instrument rozwoju regionalnego tworzone były na obszarach najbardziej zacofanych gospodarczo oraz dotkniętych strukturalnym bezrobociem w wyniku upadku całych gałęzi przemysłu²². Z perspektywy lat należy stwierdzić, iż istniejące specjalne strefy ekonomiczne stanowią lokalne bieguny rozwoju lokalnego, gdyż mają ogromny wpływ na modernizację bazy ekonomicznej danych regionów, a dokonywane inwestycje niosą za sobą innowacyjne rozwiązania zarówno w produkcji, technologii, jak i w strukturze organizacyjnej podmiotów gospodarczych. W tej sytuacji można się pokusić o stwierdzenie, iż bezpośrednie inwestycje w tych strefach stają się jednym z kluczowych czynników wspomagających rozwój gospodarczy kraju, a w szczególności rozwój regionalny, który stał się domeną samorządu terytorialnego.

Piętnaście lat funkcjonowania Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” można uznać za zakończone sukcesem w wymiarze gospodarczym i społecznym. Obszary, które jeszcze kilkanaście lat wcześniej były zdominowane przez przemysł górniczy, stają się załączkiem parków przemysłowo-technologicznych i są rozpoznawalne na inwestycyjnej mapie świata. Społecznościom lokalnym umożliwiono dostęp do nowych miejsc pracy, zadbano także o otoczenie infrastrukturalne ich miast. Bez ustanowienia tej strefy obszar objęty przez inwestorów byłby w dużym stopniu martwy gospodarczo, a wydatki publiczne o charakterze socjalnym, chociażby z tytułu wyższego poziomu bezrobocia, znacznie obciążałyby zarówno budżet państwa, jak i budżety samorządu terytorialnego.

Należy również pamiętać, iż specjalne strefy ekonomiczne w ciągu najbliższych 2-3 lat będą praktycznie jedynym liczącym się instrumentem wsparcia nowych inwestycji, gdyż środki unijne na finansowanie tego celu (w nowej perspektywie 2014-2020) będą dostępne dla inwestorów nie wcześniej niż w połowie 2015 roku. Konieczne jest zatem utrzymanie atrakcyjności SSE, tak aby w dalszym ciągu stanowiły realną zachętę do lokalizowania w Polsce dużych inwestycji, szczególnie w sektorach produkcyjnych, które generują wiele nowych miejsc pracy.

---

²² Należy zaznaczyć, iż w okresie transformacji systemowej w Polsce nie zrealizowano żadnej centralnej koncepcji polityki przemysłowej ani też regionalnych programów podnoszenia innowacyjności, tłumacząc się brakiem środków i niezgodnością tych działań z mechanizmami rynkowymi.

Literatura

- Ambroziak A.A., *Efekty funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych w Polsce*, Zeszyty Naukowe Kolegium Gospodarki Światowej 24, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2009.
- Cieśliewicz W., *Wpływ polityki regionalnej państwa na lokalizację inwestycji – przypadek specjalnych stref ekonomicznych w Polsce*, [w:] J. Sokołowski, M. Sosnowski (red.), *Polityka ekonomiczna*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2011.
- Kuźnik F., *Regionalne i lokalne aspekty rozwoju społecznego*, [w:] A. Frączkiewicz-Wronka (red.), *Zarządzanie publiczne w lokalnej polityce społecznej*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, Warszawa 2007.
- Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, stan na 31 grudnia 2006 r., Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2007.
- Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, stan na 31 grudnia 2007 r., Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2008.
- Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, stan na 31 grudnia 2008 r., Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2009.
- Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, stan na 31 grudnia 2009 r., Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2010.
- Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, stan na 31 grudnia 2010 r., Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2011.
- Informacja o realizacji ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych, stan na 31 grudnia 2011 r., Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2012.
- Laskowski P., *Specjalne strefy ekonomiczne jako podmioty wspierające rozwój lokalny*, Zeszyt Naukowy nr 34, Wydawnictwo Politechniki Świętokrzyskiej, Kielce 2006.
- Pilarska C., *Specjalne strefy ekonomiczne w Polsce*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków 2009.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 1997 r. w sprawie ustanowienia Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (DzU 1997, nr 46, poz. 290).
- Sobol D., *Spółki zarządzające specjalnymi strefami ekonomicznymi w Polsce*, [w:] P. Maśloch, M.J. Stankiewicz (red.), *Zarządzanie w XXI wieku. Kierunki zmian*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej, Toruń 2010.
- Specjalne Strefy Ekonomiczne, stan na dzień 31 grudnia 2005, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2006.
- Ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (DzU 1994, nr 123, poz. 600).
- Wojtasik W., *Specjalne Strefy Ekonomiczne w perspektywie transformacji systemowej i przekształceń regionalnych w Polsce*, [w:] M. Kolczyński, W. Wojtasik, *Innowacyjne i społeczne oddziaływanie specjalnych stref ekonomicznych i klastrów w Polsce*, Towarzystwo Inicjatyw Naukowych, Katowice 2010.
- Ziółkowski M., *Zarządzanie strategiczne w polskim samorządzie terytorialnym*, [w:] A. Zalewski (red.), *Nowe zarządzanie publiczne w polskim samorządzie terytorialnym*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2005.

SPECIAL ECONOMIC ZONES AS A FACTOR OF REGIONAL DEVELOPMENT BASED ON WAŁBRZYCH SPECIAL ECONOMIC ZONE “INVEST-PARK”

Summary: Changes initiated in the 1990s in the Polish economy created the economic instrument letting the central authority support the local authority without the direct involvement of the state budget, which should be considered for the Special Economic Zone. The original intention of calling to life SEZ was to increase investment and economic recovery in selected locations, but with the passage of time (as a result of adjustments to adapt to the needs of investors) zones “scattered” throughout Poland. It can be argued that the current Special Economic Zones are seen as an effective form of support for entrepreneurs, and their functioning undoubtedly contributed to the improvement of the macroeconomic indicators of socio-economic development. The purpose of this article is to assess the impact of Special Economic Zones in Poland, with particular emphasis on Wałbrzych Special Economic Zone “INVEST-PARK”, on local development, and assessment of the prospects for their further functioning.

Keywords: special economic zone, socio-economic development, local development.